

СКЪПИ ПРЕПОДАВАТЕЛИ, за да добиете представа как е разработен този учебник ви показваме **демо версия на част от урока КОМУНИКАТИВНИ УМЕНИЯ.....** , избран на случаен принцип. Добавените бележки ще ви ориентират в замисъла на автора за подхода на изложение ,както на теорията ,така и на упражненията.

2. КОМУНИКАТИВНИ УМЕНИЯ

СЪЩНОСТ И ЗНАЧЕНИЕ НА КОМУНИКАТИВНИТЕ УМЕНИЯ

ВНИМАНИЕ

Изложението не е пълно. Текстът е със съкращения!

Начинът, по който комуникираме с останалите и със самите себе си, в крайна сметка определя качеството на нашия живот.

Антъни Робъртс

Общуването е процес на обмен на информация между двама или няколко човека, което показва, че информацията се предава в двете посоки и следователно, за да бъде комуникацията успешна, са важни както уменията за **говорене, така и уменията за слушане и разбиране.**

Към тях може да се включат **и уменията да се пише и уменията да се чете.**

Комуникативните умения на човека определят успеха на човек , както в професионален, така в личен план.

Добрите комуникативни умения помагат успешно да се продават продукти, да се водят преговори, да се говори публично, да се общува с хората.

Комуникативните умения могат да бъдат устни, писмени и жестикулярни.

ЗАПОМНИ

Този знак показва ключова информация за всеки урок, с която учениците е необходимо да се запознаят

ЗАПОМНИ!

Основните комуникативни умения са:

- ✓ умението да се чете;
- ✓ умението да се говори;
- ✓ умението да се пише;
- ✓ умението да се слуша;
- ✓ умението да се владее езика на тялото;
- ✓ умението човек да презентира сам себе си;
- ✓ умението да се поддържа разговор.

Когато човек притежава тези умения и може да ги контролира в своя полза, той има добри комуникативни способности.

УМЕНИЕТО ДА СЕ ЧЕТЕ е важно, тъй като чрез него човек изгражда познания и получава информация. Четири вида са умения за четене :

- *Бегло преглеждане* – използва се при бърз преглед
- *Внимателно разглеждане* – използва се за откриване на конкретна информация,
- *Обстойно четене* – това е четене с разбиране. *Например*, когато четем книга за забавление (*пасивно четене*), или когато четем учебници (*активно четене*).....
- *Интензивно четене* –

УМЕНИЕТО ДА СЕ ГОВОРИ е свързано с употребата на подходящи изрази без паразитни думи, кратки изречения, паузи, прекъсвания, подходяща интонация, както и със съпътстващите разговора мимики и жестове.

УМЕНИЕТО ДА СЕ СЛУША – то не е само чуване, то е активен процес, който включва съсредоточаване, разбиране, запомняне, оценяване чрез задаване на въпроси и отговор.

ЗАПОМНИ!

ЧУВАНЕТО се отнася до възприемане на звуковете,

СЛУШАНЕТО е процес на разбиране или тълкуване на чутото. - ключът към ефективното възприемане на съобщенията е слушането.

Да умееш да слушаш е най-добрият начин да се научиш да говориш

УМЕНИЕТО ДА СЕ ПИШЕ- **писането** е процес, на комуникация , посредством думи, включени в смислови изречения.

.....
.....
Ясната комуникация зависи и:

- **от факта , в каква степен слушателят и изпращачът се познават;**

- **от същността на човека ,която се определя от** жизнения му опит от семейството му,от образованието му ,от средата в която живее ,от приятелите му. от поведението ;

- **от мястото, където се общува** - офис, жилище или игрище;

-**от факта с кого се общува** - професор в неговия кабинет или общуване с приятели в боулинг залата - комуникацията и в двете ситуации е доста различна и изисква различни правила и различни умения

.....
.....

Задачите за упражнение в целия учебник са разположени след всяка част от темата,с възможност да се упражнят най-важните понятия .

ЗАДАЧА

Проверете уменията си за активно четене. Прочетете текста и изберете верните отговори.

От векове хората играят на игри с ритане на топка. Футболът произлиза от някои от тези древни игри. Организираните футболни игри започват през 1863г. Бразилия е дом на много велики футболисти, включително и на най-известният футболен играч – Пеле. Със своите бързи движения с краката, зашеметяваща скорост и страхотна способност за отбелязване на голове, Пеле игра доста години в Бразилия и по-късно в Ню Йорк.

На всеки четири години футболните отбори от цял свят се състезават за Световната купа. Съревнованието за Световната купа започва през 1930г.

Джеймс Найсмит, учител по физическо възпитание в Масачузетс, създал играта баскетбол през 1891г.

1. Кое от следните събития се е случило първо?
 - a. Създадена е играта баскетбол.
 - b. Създадено е съревнованието за Световната купа.
 - c. Започнали организираниите футболни игри.

2. Пеле е известен:
- a. футболен играч;
 - b. треньор по бейзбол;
 - c. баскетболен играч.

Задачите за работа в екип са най-добрият начин учениците да развият комуникативните си и социални умения, като същевременно упражняват наученото от конкретна тема.

ЗАДАЧА

Оценете комуникативните си умения за слушане като направите следното упражнение:

Изберете трима (или 5) ученици доброволци. Първият ученик слуша недълъг текст (може да бъде информация от интернет, от пресата и т.н.), който учителят прочита. Останалите двама (или четирима) ученици са извън класната стая, за да не слушат текста.

След това като учителят прочете информацията на първия ученик, в класната стая влиза втория и първият му предава това, което е запомнил от учителя.

След това влиза и третият ученик, на когото вторият предава запомненото от първия ученик. Накрая третият ученик повтаря пред класа това, което е запомнил от съобщеното му от втория ученик.

Останалите ученици от класа, които не са между доброволците, трябва да сравнят количеството и качеството (грешно съобщени факти, данни) на информацията, предадена от учителя и преразказаното от последния от доброволците.

Примерен текст:

Капитан Андреево е блокиран за камиони. Малко преди 10 ч. граничният пункт на границата с Турция Капитан Андреево е бил блокиран от камиони и хора, събщи агенция „Фокус“. През границата се пропускат само леки автомобили и автобуси. Представител на автомобилните превозвачи коментира пред агенцията, че блокадата вероятно ще продължи докато се реши проблема с разрешителните за тирове. Вчера беше обявено, че международните превозвачи няма да проведат планираната блокада на българо-турската граница, а ще изчакат срещата на транспортните министри на България и Турция, която предстои на 21 февруари. Това събщи пред БНР, председателя на Съюза на международните превозвачи.

Дискутирайте защо се получава съкращаване и изкривяване на информацията. Какво трябва да направим, за да не се изкривява чутата информация?

.....

САМООЦЕНКА НА КОМУНИКАТИВНИТЕ УМЕНИЯ

Самооценката е част от модерното разбиране за успех.

Въпреки цялата информация и методи, хората все още се отказват да прилагат този начин за оценка, за да подобрят себе си.

КАК ОБЕКТИВНО И РЕАЛНО МОЖЕ ДА ОЦЕНИТЕ СЕБЕ СИ?

Тук предлагаме най -лесния начин за самооценяване. Като ползвате списъка с примерните въпроси, напишете вашите отговори в двете колони на таблицата в зависимост от това дали те клонят към(+)или към (-).

Задължително:

- бъдете абсолютно откровен при отговорите;
- сверете преценката си с мнението на другите за вас.

Примерни въпроси:

- Умеете ли да четете обстойно?
- Умеете ли да намирате бързо информация върху една страница?
- Умеете ли да слушате съсредоточено?
- Умеете ли да слушате, като запомняте това, което сте чули?
- Можете ли да давате оценка на чута от вас информация?
- Умеете ли да пишете есета?
- Познавате ли граматическите правила?
- Умеете ли да започнете първи разговор?
- Използвате ли често така наречените паразитни изрази – нали, да, добре, обаче,защото,ама?
- Бързо ли възприемаш преподаваните уроци?
- Бихте ли могли да представите себе си?
- Изпитвам ли притеснение при разговор с други, по-големи от мен, хора?
- Изпитвам ли яд понякога, когато разговарям с мои съученици?
- Разсеян ли съм по време на час?
- Ругая ли ,псувам ли?

Може да е полезно да потърсите мнението както на вашите учители , така и връстниците си, за да разграничите силните и слабите си страни.

<i>Силни страни</i>	<i>Слаби страни</i>

Този начин, ви дава обективна картина на вашите комуникативни възможности.

Като отговорите на тези въпроси, ще видите кои са Ви слабите страни и можете да започнете да създавате личен план за развитие, който ще Ви води в усилията Ви за самоусъвършенстване.

Във всяка тема се стараем не само да допълваме теоретичните познания на учениците, но и да мотивираме личностното им развитие.

ЗАДАЧА

Добър слушател ли сте? Оценете себе си като за отговор „обикновено“ си дайте 4 точки; „често“ – 3 точки; „понякога“ – 2 точки; „рядко“ – 1 точка.

- Опитвам се да слушам внимателно, дори когато не се интересувам от темата.
- Отворен съм към гледни точки, различни от моята собствена.
- Осъществявам зрителен контакт с говорителя, когато слушам.
- Опитвам се да не бъда отбранителен, когато говорителят изразява отрицателни емоции.
- Опитвам се да позная емоцията зад думите на говорителя.
- Опитвам се да предположа как ще реагира събеседника ми, когато говоря.
- Когато е необходимо, си водя записки за това, което съм чул.
- Слушам без да осъждам или критикувам.
- Оставам фокусиран, дори когато чувам неща, с които не съм съгласен или не искам да чувам.
- Не позволявам на нищо да отвлича вниманието ми, когато имам намерение да слушам.
- Не избягвам трудните ситуации.
- Мога да игнорирам превзетостта и външния вид на говорителя.
- Избягвам да си правя прибързани заключения, когато слушам.
- Научавам по нещо, макар и малко, от всеки човек, който срещам.
- Опитвам се да не формулирам следващия ми отговор докато слушам.
- Слушам, за да открия главните идеи, а не само подробностите.
- Познавам неприятните за мен теми.
- Обмислям това, което съобщавам, когато говоря.
- Опитвам се да общувам във възможно най-подходящото време.
- Когато говоря, не определям конкретно ниво на разбиране у моите слушатели.
- Обикновено успешно предавам съобщенията си, когато общувам.
- Обмислям коя форма на комуникация е най-добра: имейл, телефон, лице в лице, и т.н.
- Опитвам се да слушам всичко, а не само това, което искам да чуя.
- Мога да устоя и да не се унасям в мечти, когато говорителя не ми е интересен.
- Лесно мога да преразкажа със свои думи това, което току що съм чул/а.
- Общо

75–100 точки – Вие сте отличен слушател и комуникатор. Продължавайте в същия дух.

50–74 точки – Опитвате се да бъдете добър слушател, но е време да опресните знанията си.

25–49 точки – Слушането не е силната Ви страна. Започнете да обръщате повече внимание.

СТИЛ НА КОМУНИКАЦИЯ

Стилът е характерен начин за използване на система от изразни средства в устната и писмената реч.

Стиловете в писмената реч са:

- ✓ **Научен стил** – характеризира се с използването на много термини и кратки изречения, което улеснява възприемането на сложната същност на текста.
 - ✓ **Официално-делови стил** – използва се в официално-деловите и правни отношения, в управлението, в общуването между учрежденията. Степента на официалност при този стил е най-висока в сравнение с останалите стилове.
 - ✓ **Публицистичен стил** – използва се преди всичко в медиите: вестници, списания, радио, телевизия, интернет медии. Присъства в публични изяви, митинги, събрания и т.н. Характеризира се с изразителност, образност, емоционалност, гъвкавост и достъпност, с умело съчетаване на професионалната терминология с разговорната реч.
 - ✓ **Художествен стил** – използва се в художествената литература. Характерни за този стил са метафорите, сравненията, с които текстът успява да въздейства емоционално на читателя.
-
-

Стиловете в разговорната реч са:

- ✓ **Агресивен стил** – общува се чрез налагане на собствено мнение, без да се зачитат чувствата и мненията на другите. Комуникаторът се самоизтъква за чужда сметка, използва квалификации, прави забележки и дава оценки за другите.
- ✓ **Неуверен стил** – комуникаторът е сдържан, несигурен, отстъпчив, не желае да наранява чувствата на другите и иска на всяка цена да запази “мира”. Той не отстоява мнението си.
- ✓ **Уверен (асертивен) стил** – изразява мислите и чувствата си с уважение към правата на другите. Асертивността е способността да отстояваме правата си, без да нарушаваме чуждите. Тя е златната среда между агресивността и пасивността. Основава се на принципа “Аз печеля - ти печелиш.”

Наблюдението върху нашия собствен комуникационен стил и стила на другите може да ни помогне да разбираме по-добре хората около нас и да сме по-ефективни в общуването си.

Стил	Характеристики	Вербално поведение	Невербално поведение
Уверен (Асертивен)	- Оказва натиск без пряка атака - Възможност и други да влияят	-Разбираема реч - Без оценки и забележки към другите	Удобна и стегната поза на тялото -Лицето участва в комуникацията
Агресивен	-Грубо атакува -Самоизтъкване за сметка на другите	-Използване на квалификации -Забележки и оценки на другите	Предизвикателен поглед и глас -Заплашителни жестове
Неуверен	-Сдържан -Несигурен -Отстъпчив	Използване на негативизми и самоопровержения	-Приведено тяло – пристъпване с крак - Слаб контакт с очи

Всички упражнения са подбрани така, че да се усвоят знанията, които изисква учебната програма.

Броят на казусите и задачите е по-голям, отколкото би могло да се упражнява в предвидените за практически дейности часове.

Това предоставя възможност на Вас – преподавателите сами да изберете казусите и задачите, които смятате, че са най-подходящи за учениците.

ЗАДАЧИ

Прочетете откъсите от текстовете и определете стила на комуникация, използван във всеки от тях.

- ❖ Никъде по земята няма народ или племе, дори на много ниско стъпало на материално и културно развитие, което да не си служи със звуков език. „Не съществува по-поразителна обща истина относно езика – пише Е. Сепир – от неговата универсалност. Основната структура на езика – развитието на една ясно изградена фонетична система, специфичната връзка на речевите елементи с понятията, изтънчените средства за формално изразяване на всякакъв вид отношения – всичко това ние срещаме строго усъвършенствано и систематизирано във всеки известен на нас език.”...

(Живко Бояджиев)

Стил:

- ❖ През октомври 2013 г. кораб с около 500 души на борда потъна на километър от брега на средиземноморския остров Лампедуза. Загинаха над 210 души. Миналия месец при подобен инцидент, но с лодка край гръцкия о. Фармакониси в Егейско море загинаха 12 нелегални имигранти. Оцелели обвиниха гръцките власти, че не са направили нищо, за да помогнат на бедстващите, и че насилствено са се опитвали да ги върнат в Турция.

Стил:.....

.....

.....

